

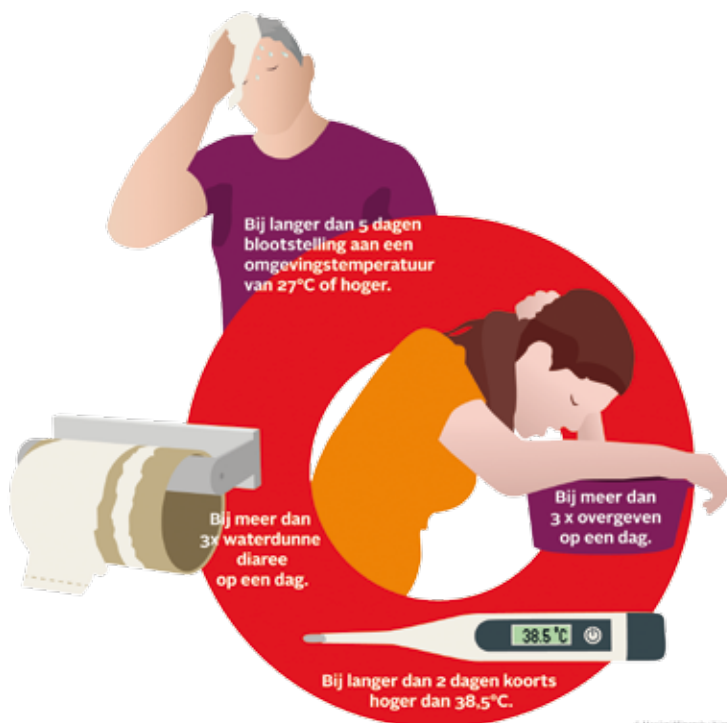

Let op bij (dreigende) uitdroging:
**Soms moet uw patiënt
medicijnen even overslaan**

Informatie voor huisartsen, specialisten, apothekers,
verpleegkundig(en) specialisten en praktijkondersteuners.

Let op bij (dreigende) uitdroging: Soms moet uw patiënt **medicijnen** even overslaan

Voorkom acute nierschade bij intercurrente ziekten en hoge omgevingstemperatuur.

Waarom deze folder?

Een verminderde nierfunctie en medicijngebruik kan bij intercurrente ziekten of blootstelling aan een hoge omgevingstemperatuur leiden tot medicijn gerelateerde ziekenhuisopnames (zie figuur). Frequent voorkomende problemen zijn: elektrolytstoornissen, dehydratie en acute nier-

schade. Aanwijzingen voor dehydratie zijn: verminderde hoeveelheid lichaamsvocht, gewichtsverlies, orthostase, verminderde en donkerdere urineproductie, opvallende dorst, sufheid of verwardheid en (neiging tot) flauwvallen. Omdat de eerste verschijnselen vaak thuis optreden, is het belangrijk dat patiënten zelf weten wat te doen.

Wie lopen risico?

Patiënten die diuretica of RAS-remmers gebruiken en:

Ouder zijn dan 70 jaar OF

Chronische nierschade hebben
(eGFR < 60 ml/min) OF

Hartfalen hebben.

Deze folder is een hulpmiddel om risicopatiënten preventief te instrueren over wat te doen bij (dreigende) uitdroging door intercurrente ziekten of blootstelling aan een hoge omgevingstemperatuur (hittegolf). De folder voor patiënten legt aan patiënten uit waarom in bepaalde omstandigheden medicijnen moeten worden overgeslagen en wat ze verder moeten doen.

Advies op maat voor patiënten die diuretica of RAS-remmers gebruiken en:

Ouder zijn dan 70 jaar OF chronische nierschade hebben (eGFR < 60)

Diuretica en RAS-remmers (dus ook aldosteronreceptorblokkers) 2 dagen overslaan.

½ liter extra vocht inname: dus minimaal 2 - 2½ liter per dag.

Indien na 1 dag geen verbetering, dan dient de patiënt contact op te nemen met de hoofdbehandelaar ter beoordeling van elektrolyten, vullingsstatus en nierfunctie.

Aandachtspunten bij voorlichting

- Geef de preventieve voorlichting bij voorkeur in een poliklinische setting, liefst het tweede consult nadat nieuwe risicomedicatie gestart is.
- Benadruk het belang van de betreffende medicatie en het normaliter zorgvuldig dagelijks innemen van de medicijnen.
- Bespreek het verhoogde risico op acute nierfunctiever slechtering bij (dreigende) uitdro-

Hartfalen hebben

Afhankelijk van de ernst van de uitdroging wordt het medicijnenbeleid tijdelijk aangepast.

½ liter extra vochtinname bovenop de eventuele vochtbeperking.

Patiënt dient direct contact op te nemen met de hoofdbehandelaar of de hartfalenpolikliniek ter beoordeling van vullingsstatus, elektrolyten en nierfunctie.

Wanneer medicijngebruik onderbroken is, moet dit worden hervat na herstel.

ging door koorts, overgeven, diarree, of hittegolf. Specificeer de mate van koorts, overgeven, diarree en hittegolf.

- Geef mondeling advies om bepaalde medicijnen over te slaan en noteer dit op de zakkaart (merknaam en stofnaam). De zakkaart kunt u vinden als afscheurkaart in de patiëntenfolder. Vul daarbij ook datum en uw naam in.

Voorkom acute nierschade bij intercurrente ziekten of bij blootstelling aan een hoge omgevings-temperatuur

Geef de bijbehorende folder met zakkaart mee aan patiënten die diuretica of RAS-remmers gebruiken en:

- Ouder zijn dan 70 jaar OF
- Chronische nierschade hebben (eGFR < 60 ml/min) OF
- Hartfalen hebben.

Geef altijd zowel mondelinge als schriftelijke uitleg hierbij.

Patiënten met co-medicatie lopen extra risico, in het bijzonder: NSAIDs, lithium, met formine, sotalol, digoxine of sulfonylureumderivaten.

- Geef de patiëntenfolder mee.
- Leg uit wanneer een patiënt contact op moet nemen en met wie.
- Leg uit hoeveel de patiënt extra moet drinken.
- Besteed aandacht aan het hervatten van de medicijnen.

Meer informatie?

Kijk op www.nierstichting.nl of op www.nvn.nl voor meer informatie en folders over nieren, nierziekten en de behandeling.

Of bel met **0800 388 0000** (gratis).

Wij zijn benieuwd naar uw reactie!

De Nierstichting en de Nierpatiënten Vereniging Nederland vinden goede informatie belangrijk. Daarom zijn wij benieuwd naar uw reactie op deze uitgave. U kunt uw e-mail sturen naar: infonierziekten@nierstichting.nl

Deze folder kwam tot stand met

dank aan Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, Radboudumc, apotheken Nijmegen, Huisartsenkring Nijmegen e.o. en Farmazorg.

Ook dank aan de Nederlandse federatie voor Nefrologie en de patiënten die aan deze uitgave meewerkten.

Alles op alles.

De Nierstichting zet alles op alles om ervoor te zorgen dat mensen met een nierziekte in leven blijven en ook echt blijven leven. We strijden voor meer donoren, maken ons hard voor preventie en werken vastberaden aan een draagbare kunstnier. Want dialyseren is geen leven, maar overleven. We doen dan ook alles wat in ons vermogen ligt om het leven van nierpatiënten te verbeteren. Dit kunnen we niet alleen. De Nierstichting krijgt geen financiële steun van de overheid en is daarom afhankelijk van donaties, giften en vrijwillige bijdragen uit de samenleving.

Nierstichting

Informatie nieren en nierziekten:

0800 388 00 00 (gratis)

infonierziekten@nierstichting.nl

www.nierstichting.nl

Lid worden loont.

De Nierpatiënten Vereniging Nederland is met 7.800 leden dé vereniging van en voor mensen met een nierziekte en hun familie, partners en donoren. Samen zetten we ons in voor een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven en zorg. Door middel van voorlichting, themabijeenkomsten, ontmoetingsdagen, lotgenotencontact en achterbanraadplegingen. Ons Steun- en adviespunt (STAP) biedt persoonlijke informatie en begeleiding op het gebied van scholing, werk en inkomen.

We komen ook op voor de belangen van alle nierpatiënten in Nederland. En werken daarin samen met de Nierstichting, zorgverleners, verzekeraars en andere patiëntenorganisaties. Altijd vanuit het oogpunt van mensen met een nierziekte.

Nierpatiënten Vereniging Nederland

Steun- en Adviespunt (STAP) 035 693 77 99

Luistertelefoon 0800 022 66 67 (gratis)

secretariaat@nvn.nl

www.nvn.nl

Disclaimer Ondanks dat de informatie in deze folder met grote zorgvuldigheid tot stand is gekomen, aanvaardt de Nierstichting geen enkele aansprakelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de inhoud van de folder. Het copyright van tekst- en beeldmateriaal in deze folder behoort aan Nierstichting.
